

1. **Мета дисципліни** – отримання студентами фундаментальних теоретичних знань про сутність, структуру, функції громадської думки, об'єкт і предмет соціології громадської думки, про носіїв і виразників громадської думки, про її динаміку, взаємодію громадської думки із сферами масової комунікації та політики, про методи ідентифікації і дослідження громадської думки.
2. **Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.**
Наявність знань щодо структури суспільства та соціальних організацій, груп, рухів.
3. **Анотація навчальної дисципліни:** «Соціологія громадської думки» є обов'язковою навчальною дисципліною, що входить до циклу професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» спеціальності «соціологія», і передбачає знайомство студентів з основними підходами до визначення громадської думки, процесів її формування і функціонування; створення у студентів системних уявлень про методи вивчення громадської думки; формування знань про основні організації, які проводять дослідження громадської думки, їх особливості та специфіку роботи.
4. **Завдання (навчальні цілі):** отримання студентами ґрунтовних знань про науковий статус, зміст, структуру, предметне поле, понятійно-категоріальний апарат, закономірності, функції та місце соціології громадської думки у системі сучасного соціологічного знання; поглиблення уявлень студентів про роль громадської думки у соціальних змінах, в структурній і функціональній перебудові суспільства; набуття студентами ґрунтовних вмінь застосовувати соціологічний підхід та методичний інструментарій соціологічної науки до аналізу основних проблем функціонування та розвитку громадської думки, як соціального інституту.
Зазначене спрямовано на формування наступних компетентностей:
- Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 04);
  - Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому (СК03);
  - Здатність використовувати понятійний апарат та методологічний інструментарій соціології для дослідження комунікаційних процесів та здійснювати різноманітні аналізи комунікативних практик (СК13).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	знати історію та сучасний стан соціології громадської думки	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усні відповіді та доповнення на заняттях, есе, контрольна робота	10
1.2	знати основи загальнотеоретичних підходів соціології громадської думки, зміст основних концепцій, теоретичних позицій та ключових понять, котрі використовують соціологічною наукою у випадку досліджень громадської думки	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усні відповіді та доповнення на заняттях, есе, контрольна робота	10
2.1	розуміти смисл процесів, що відбуваються серед суб'єктів громадської думки, зокрема, на глобальному, національному, локальному рівнях	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усні відповіді та доповнення на заняттях, есе, контрольна робота	20

2.2	виокремлювати головні суперечності та тенденції розвитку як громадської думки, так і соціології громадської думки, самостійно розбиратися в питаннях, що стосуються місця і ролі мас-медіа в сучасному суспільному житті	лекції, семінарські заняття, самостійна робота	усні відповіді та доповнення на заняттях, есе, контрольна робота	30
3	публічно презентувати результати самостійної роботи	самостійна робота, презентація	контрольна робота	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	3
Програмні результати навчання (назва)					
Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності. (ПРН01)	+	+	+	+	+
Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі (ПРН03).	+	+			
Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач (ПРН04).	+	+	+	+	+
Застосовувати теоретичні підходи та соціологічний інструментарій для аналізу комунікаційних процесів у сучасному суспільстві та вирішення проблем координації взаємодій соціальних груп українського суспільства (ПРН17).			+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. усна відповідь забезпечує на всіх семінарських заняттях протягом семестру (теми 1-12): РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2 – 15 балів (9 мінімальних)
2. есе: РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, ПРН 3 – 15 балів (9 мінімальних) – 3 есе по 5 максимальних та 3 мінімальних балів за кожне
3. контрольна робота 1 (теми 1-6): РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 15 балів (9 мінімальних)
4. контрольна робота 2 (теми 7-12): РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1, РН 2.2, РН 3 15 балів (9 мінімальних)

- підсумкове оцінювання: у формі іспиту РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1., РН2.2. Письмовий іспит (білет містить 2 питання) – 40 балів. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка на іспиті не може бути меншою 24 балів.

- умови допуску до підсумкового іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менш ніж 36 балів. Для одержання допуску до іспиту обов'язковим є написання есе з теми, не опрацьованої ним протягом семестру.

7.2 Організація оцінювання:

1. Семінарські заняття оцінюються за усну відповідь по факту проведення, а бали накопичуються протягом семестру
2. Контрольна робота 1 виконується письмово після вивчення тем 1-6
3. Контрольна робота 2 виконується письмово після вивчення тем 7-12
4. Есе виконуються в рамках самостійної роботи студента за графіком, що визначається викладачем протягом освоєння тем дисципліни.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Сам. робота
1. Теоретичні аспекти дослідження громадської думки				
1	Соціологія громадської думки в системі соціологічного знання. Громадська думка як соціальне явище суспільного життя та її найбільш характерні ознаки. Етапи формування уявлень щодо громадської думки. Теоретичні підходи до громадської думки.	4	4	6
2	У. Ліпман про громадську думку, стереотипи, демократію та публічний простір.	2	2	4
3	Дослідження громадської думки в Європі та США в 19-20 столітті (Дж. Геллап, Шампань, Дж. Цаллер і інші).	2	2	4
4	Суперечності ідентифікації громадської думки. Постулати П. Бурдьє щодо існування громадської думки.	2	2	4
5	В.Л. Оссовський щодо ідентифікації громадської думки. Епістемологічні питання ідентифікації громадської думки	2	2	4
6	Громадська думка і спіраль мовчання. Е.-Н. Нейман про громадську думку. Дослідження громадської думки в Німеччині. Демоскопія. Спіраль мовчання: причини та наслідки.	4	4	4
Контрольна робота №1				4
2. Прикладні аспекти дослідження громадської думки				
7	Технологія проведення досліджень громадської думки. Програма дослідження громадської думки	4	4	6
8	Кількісна і якісна стратегія дослідження громадської думки (ДГД). Особливості побудови вибірки у випадку використання кількісної стратегії дослідження громадської думки.	2	2	4
9	Кількісна і якісна стратегія дослідження громадської думки Моніторинг, його специфіка та результати.	2	2	4
10	Кількісна і якісна стратегія дослідження громадської думки. Екзит-пол та його характеристики	2	2	4
11	Кількісна і якісна стратегія дослідження громадської думки. Інтернет дослідження громадської думки.	2	2	4
12	Громадська думка та побудова громадянського суспільства в Україні. Сучасний стан досліджень громадської думки в Україні.	2	2	4
Контрольна робота №2				4
Усього за семестр		30	30	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекції – 30 год.

Семінарські заняття - 30 год

Самостійна робота - 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні: (Базові)

1. Оссовський В. Л. (2001). Громадська думка: теоретичні та методичні проблеми дослідження. К.: Стило, 168 с.
2. Ципко С.Ю. (2006). Соціологія громадської думки: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 64 с.

Додаткові:

1. Бішоп Д.Ф. (2007). Ілюзія громадської думки: факт і артефакт в американських опитуваннях / Д.Ф. Бішоп // Політичний менеджмент, № 5, 3-12.
2. Вдовичин І. Я., Кендус О. З. (2019). Феномен громадської думки – філософсько-соціологічний аспект Гілея: науковий вісник, 141(2), 18-22.
3. Вишняк О. (2003). Технологія та результати досліджень громадської думки. Політичний менеджмент, № 1, 68-73.
4. Дембіцький, С. С. (2023). Особливості громадської думки в Україні під час війни (академічний досвід): Стенограма виступу на сесії Загальних зборів НАН України 27 квітня 2023 р. Вісник НАН України, (5), 86–89
5. Марценюк Т. О., Оксамитна С. М. (2019). Громадська думка щодо гендерних квот та жінок у політиці в Україні. Наукові записки НаУКМА. Соціологія, Т. 2., 3-15
6. Переверзев О. С. (2017). Сучасні практики використання новітніх неопитувальних методів збору даних у соціології. Наукові записки НаУКМА. Соціологічні науки, Т. 196, 19-24.
7. Полторақ, В. А., Зоська, Я. В., Стадник, А. Г. (2020). Соціальні стереотипи і громадська думка: проблеми взаємозв'язку та взаємовпливу. Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал. Міністерство освіти і науки України, Національний університет "Одеська юридична академія", вип. 27, 115-122.
8. Стадник А. Г. (2016). Форми впливу на громадську думку в процесі інформаційної війни. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2016, вип. 69–70, 216-223.